

~1~

05.05.2024

דף מידע 296

חברי ארגון נכבדים

אזכרה שנתית לקדושי בילגוראיי ערב יום השואה והגבורה, יום ב' 05.05.24 כ"ז בְּנִיֶסָן תשפ"ד

צילמו: ישראל בר-און [פורטרטים] ומשה ווקסברג [הטקס והתמונות הקבוצתיות]

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 2 ~

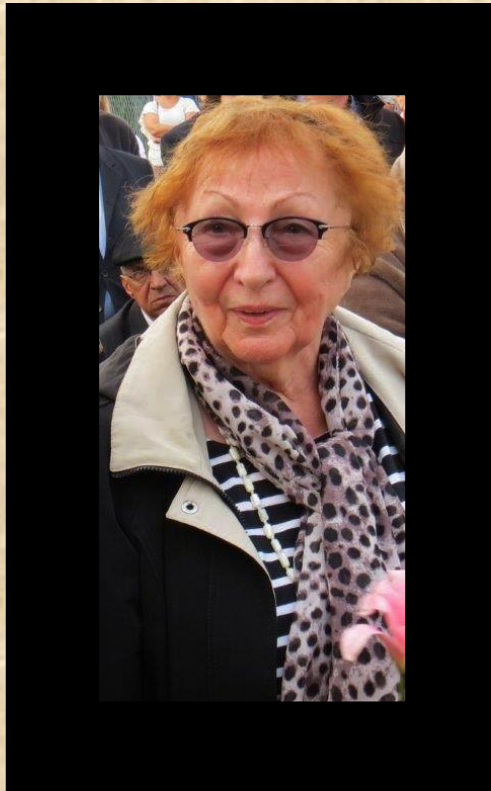
לזכרם של חברינו שהלכו לעולמם

חברים יקרים – יוצאי ובני יוצאי העיירה בילגוראיי.

שמונה עשרה אזכרות ערכנו עד היום. התשע עשרה מאז הקמתו מחדש של ארגונו שאנו מקיימים את האזכרה לקורבנות בני עיירתנו.

הייתה לנו תקווה סמויה שהשנה יתמזל מזלנו ושאישי מאתנו לא יחסר לקראת אזכרה זאת, ואז פשוט חלק זה באזכרה לא יתקיים, אבל יד הגורל אין בה שליטה לבני אנוש ולכן, קודם שנתחיל בטכס האזכרה, אנו מבקשים בזאת לכבד את זכרם של

דנוטה מיקולסקה רנק ז"ל הייתה בת 94 במותו, היא נפטרה בצהריים ביום ג' 23.05.23 בבית החולים בזמושץ' בו אושפזה כחודשיים קודם לכן, לאחר שבץ מוחי, נקברה בבילגוראיי בסמוך לקבר הוריה.

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 3 ~

חסידת אומות העולם הבילגוראית

דנוטה מיקולסקה רנק ז"ל

23.05.2023 – 29.04.1929

דנוטה, בתם של יאן ומלניה מיקולסקי ואחותם של ידיביגה סאלטה מיקולסקה ויורק מיקולסקי, כולם חסידי אומות העולם. וכולם כבר אינם בחיים. משפחה מופלאה שהוכרו על ידי "יד ושם" כחסידי אומות העולם על שהצילו חמישה יהודים בילגוראיים בשנים 1942-1944.

אני יודע שכבר סיפרתי זאת וכתבתי זאת. אבל אני אחזור על הסיפור כי אנו חבים להם חוב מוסרי אנושי לספר עליהם, "חמשת חסידי אומות העולם", וכל המרבה לספר עליהם הרי זה משובח.

אביה יאן מיקולסקי היה שומר יערות בבילגוראיי, היה אוהב אדם, עם חיסול הגטו פינו הגרמנים בעזרת האוקראינים את היהודים מן העיירה והוליכו אותם רגלית לעיירה סמוכה ז'ווירז'ניץ. משם נשלחו ברכבות להשמדה, בדרך הם הכו את קורבנותיהם ירו והרגו בהם. בתוך הקבוצה הייתה ילדה צעירה – מלכה וקסליכט, אמה אמרה לה לנצל את ההזדמנות, לברוח מן השורה כשהקבוצה תעבור ליד בית מיקולסקי, 'יאן מיקולסקי יציל אותך' אמרה לקטנה. משום שהאוקראינים היו עסוקים בין לבין במעשי שוד וביזה, הצליחה מלכה להימלט ולהגיע אליהם. היה זה יום התשלום לפועלי היער ויאן היה עסוק עם פועליו כשהיא הגיע מבועתת וצווחת 'יאן הצל אותי...'. כל העובדים היו עדים למתרחש, יאן ניגש אליהם ואמר להם שהוא לוקח את הילדה ליער ושם ייטוש אותה לגורלה המר, ולקטנה לחש 'אל תדאגי, אני אשאיר אותך ביער, אשוב אליך בלילה'. כשחזר קרא בשמה שוב ושוב והיא לא ענתה. בקרבת מקום גר טוחן, בריונסקי שמו, איש בעל מוניטין מפוקפק, יאן פנה אליו ומצא אצלו את הילדה, הוא שילם לו ביד רחבה וסופו שהביא אותה לביתם, בהמשך הגיע גם רבקה ויינברג ולאחר מכן עוד שלושה בני משפחה אחת, משפחת רוזנבאום, שמותיהם היו בן-ציון, פרלה וחיים. היה כבר חורף וקר, הם ישנו באסם וקשה היה להחזיקם שם. יאן חפר בור וכיסה אותו בתקרת עץ, אשתו נתנה להם שמיכות-נוצות וכרים גדולים ומעל הבור הקים יאן כלוב לארנבות. הרעיון היה שאם יבואו גרמנים וישמעו רעש מלמטה יחשבו שהאחראים לכך הם הארנבות, ושם יביאו אתם כלבים שהארנבות והריח יסיחו את חושיהם ויפריעו להם וששומריהם יחשבו שהכלבים נובחים על הארנבות.

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 4 ~

ביתם היה הגדול ביותר באזור, היו בו חדרים רבים, היה גם מטבח גדול, הגרמנים היו פוקדים את הבית כי ידעו שיאן דובר גרמנית, והם נעזרו בו בקניות וכיבוס בגדיהם, וכל אותה העת היו חמישה יהודים שהסתתרו בבונקר התת קרקעי. דנוטה הייתה אז בת 17 והיו לה עוד שישה אחים ואחיות, היא, אחותה הגדולה ידביגה, ואחיה יורק-יג'י, חיו בבית זה, כולם ידעו לשמור על הסוד וכולם למדנו כיצד לטפל בחמישה שהסתירו. בכל חיפוש שהגרמנים עשו באזור הם השתכנו בבית המיקולסקים אך לא הרגישו שהם מסתירים יהודים. הם המשיכו עד תום המלחמה לתת שירותים לגרמנים ומתחת לאפם לקיים חמש נפשות יהודיות. הניצולים נשארו אתם עד ליולי 1944, כאשר הרוסים שיחררו את בילגוראיי. חיים שהגיע אליהם בהיות בן 17, התגייס לצבא האדום ונהרג, בן 19 היה במותו, כל היתר מצאו את מקומם מי בישראל, ומי בארה"ב. פרלה שהתחתנה הייתה לגב' קניג ושני ילדיה חברים בארגון שלנו.

בשנת 2012 הוחלט בארגון יוצאי בילגוראיי להביא את דנוטה לביקור בארץ. המטרה הייתה להרעיף עליה את אהבתינו, לאכסן אותה במלון הגון ולעשות עבורה אירועים שכללו פגישות בעיר התאומה של בילגוראיי, בעפולה. היא זכתה לכבוד רב מטעם ראש העיר של עפולה ואנשי העיריה, נפגשה במסגרת הקתדרה העירונית עם ניצולי שואה שהרעיפו עליה חיבוקים ונשיקות והיא דיברה אתם וסיפרה להם מקורותיה בימי השואה, בהיותה נוצרייה לקחנו אותה לכנסיית הבשורה בנצרת כדי לחוות את ההתרגשות הנפשית שלה, הייתה אורחת של כבוד בחתונה תימנית ורקדה עם הכלה, ערכתי עבורה קונצרט שהופיעו בו לכבודה 4 מוזיקאי צמרת [ארבעה פרופסורים] פרופ' יהודה חנני, פרופ' חגי שחם, פרופ' ארה גרגוריאן, פרופ' ארנון ארז [גם היא וגם המוזיקאים התרגשו עד עומק נשמתם], לקחנו אותה לביקור ביד-ושם, וגם שם קיבלה יחס חם ביותר מצד מוסד זה. וכמו כן ערכנו מפגש חברים לכבודה בבית שלום עליכם.

חברנו ר' מרדכי ברון ז"ל

מרדכי היה בן 81 במותו, הוא נפטר ביום ד' 13.09.23 כ"ז אלול ה'תשפ"ג, והובא למנוחת עולמים ביום מותו.

ר' מרדכי ברון ז"ל היה חסיד והתגורר בכפר חב"ד.

אביו של מרדכי - מיכאל יחיאל היה יליד בילגוראיי. הוא ברח לפני המלחמה לרוסיה עם 3 ילדיו [משה פנינה וחנה] אשתו לא האמינה בתחילה שיש לברוח ונשארה בבילגוראיי, מעט מאוחר יותר ברח אף היא לרוסיה, נפגשה עם בעלה ונסעו לאורל שם נולד מרדכי. ב 1946 חזרו לפולין, אחרי שנה עברו לגרמניה בה שהו שנתיים ועלו ארצה ב 1949 דרך צרפת.

הוא נישא לנחמה בשנת 1967. לזוג נולדו ששה ילדים: הבנות מיכל אטל [גרה בפילדלפיה], הניה יהודית [בטבעון], והבנים יעקב אייזיק[פלורידה], יוסף אברהם [ברוקלין], ומיכאל זאב [כפר חב"ד], מנחם מנדל [נווה דניאל ירושלים]. לזוג 33 נכדים ושבעה נינים.

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 5 ~

מרדכי התפרנס כצלם חתונות. לקראת שמחת תורה תשל"א נסע לרבי מליובאוויטש לראשונה. בשנה שלאחר מכן הגיע מצויד עם מצלמה. הוא כתב מכתב לרבי וביקש רשות לצלם ומאז הפך לאחד מצלמי החצר שזכו לצלם את הרבי בעשרות אלפי תמונות בהזדמנויות שונות.

מרדכי ז"ל היה מגיע לאזכרות שאנו מארגנים בערב יום השואה בבית העלמין בחולון והיה אומר "קדיש" ו"אל מלא רחמים" ליד מצבת העיירה בילגוראיי.

כל מי שהכיר אותו יכול להעיד שהיה אדם ידידותי, איש עם אהבת החיים ואהבת ישראל, בעל מוטיבציה לעשות ולפעול ואלמנתו מעידה עליו שהיו לו תוכניות לעוד 25 שנה.

נפטר בבית החולים שמואל הרופא מאירוע מוחי.

יהא זכרם ברוך

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 6 ~

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~7~

ישראל בר-און:

כדרכי בכל מפגש אזכרה אני פותח אותו במלים הקשורות לעברה של העיירה ולקדושייה שנרצחו ונטבחו בידי המרצחים הגרמנים ועוזריהם ומשתפי הפעולה שלהם: פולנים, ליטאים, אוקראינים.

בדרך כלל אני משתדל שלא להיות קונטרברסלי, היום אני חורג ממנהגי ואומר דברים ממוחי הקודת, ממחשבותיי ומלבי. כמובן שאין הדבר מחייב איש מכם להסכים אתי, אך אני אומר זאת כי אני מאמין בהם וחושב שיש בהם מן ההיגיון.

השנה יום הזיכרון ליהודי בילגוראיי מתכתב ישירות עם האסון הגדול ביותר שפקד את עמנו מאז שואת יהודי אירופה: טבח ה-07.10.2023.

במשך השנים סיגלנו לעצמנו אמונה בקלישאות רבות שהסתבר שהן המחאות ללא כיסוי, הבטחות שהופרו ובטחון במה שהוכח כאלילות חסרת כל ערך.

הקלישאה הראשונה שהוכחה שאינה יותר ממשאלת לב, חדלת פירעון, נעוצה בשלושת המלים: "לעולם לא עוד" – "NEVER AGAIN" מלים שפשטו את הרגל ולא נמצא אפילו כונס נכסים שיצליח למזער נזקים. לא אתייחס לשואת יהודי אירופה ככלל, היות שאנו באזכרת העיירה שלנו אתייחס למאורעות שקרו בבילגוראיי, ממנה הגיעו אבותינו, ובקורלציה לאסון אוקטובר. כי "הא בְּהָא תְּלִיא". בבילגוראיי. הפציצו ושרפו את בתי היהודים על אנשיהם, גם חיות החמאס שרפו בתים על האנשים ששהו בתוכם ועל תחולתם. עם כניסת הגרמנים לבילגוראיי הסתתרו יהודים במרתפים ובעליות גג וביקשו

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 8 ~

על נפשם, כך אירע גם באסון אוקטובר. וכפי שאז הרוצחים שלפו את הקורבנות ממקומות המסתור, רצחו אותם בו במקום, התעללו, אנסו והשפילו אותם, כך גם באסון אוקטובר: שלפו את הקורבנות מהממ"דים, רדפו את אותם שנסו על נפשם, רצחו אנשים, נשים, ילדים וזקנים ועשו זאת מתוך "חדוות היצירה", בגאווה והתפארות בפני חבריהם, ובזמן אמת, טלפונית, באזני הוריהם שברכו והתגאו בילדיהם הרוצחים. גם אז עלתה תחינת הקורבנות במצוקתם שבאה מתוך אימה עד אבדן העשתונות, זעקות לעזרה מריבונו של עולם, מכל מי שניתן היה לבקש ממנו עזרה, וגם באוקטובר לא פסקו זעקות השבר, התחינות, התפילות, והזעקות לעזרה אל ריבונו של עולם, אל השלטונות, אל המשטרה ואל הצבא, וכמו אז אף גורם במתכונת מוסדית לא עמד עליהם להגנתם. המעט שהגיעו לעזור הם היוצאים מן הכלל המלמדים על הכלל. וכמו אז גם עכשיו הוציאו הקורבנות את נשמתם בייסורים והלכו לעולמם כשמילה אחת על שפתיהם "למה"?

ושאיש לא יעז לומר שמאורעות אוקטובר הם 'מיקרוקוסמוס' למה שקרה בשואה ככלל ובבילגוראיי בפרט, שכן כל נרצח הוא עולם ומלואו, כמו ש"כל המציל נפש אחת מישראל, כאילו הציל עולם מלא". ועולם כמנהגו נוהג, אותם מתוכנו ששיקמו את חייהם ניסו להעביר את המסר באזני הדורות הבאים ובאזני עולם ומלואו, ולאותו עולם ומלואו הרי יותר קל להתעלם מהעבר ואפילו להכחיש אותו מאשר להתעמק ללמוד ולזכור.

אבל איזה דרישות יש לנו מהעולם כאשר ממשלת המחדל שלנו, אפילו שבעה חודשים לאחר שהאסון התרחש, כל אימת שדובר צה"ל ביקש להקרין להם רק 15 דקות מסרט הזוועות, רק את חטיפת החיילות התצפיתניות מנחל עוז, איש מבין שרי הממשלה, הם אשר שבמשמרתם קרה האסון! הם האחראים לו! איש מהשרים, עד היום לא הסכים לראות בעיניו את סרטון הזוועות, ומשרד ראש הממשלה מנע מספר פעמים את ההקרנה... ואם לא די שאותם שרים לא למדו מאירועי השואה, הם גם התעלמו מכך שחורבן הבית השני בא בשל שנאת חנם ופילוג עמוק בעם, והם ששיסעו אותנו כעם וזרעו שנאה בין הפלגים, הובילו אותנו לאסון בכוונת מכוון, וממשיכים להובילנו עד להרס מוחלט וחוצפה יש להם לעלות למרקע ולפנות לציבור ולהטיף ל"כוחנו באחדותנו"... ואני מביט בהם ורואה אלגוריה של מי שרצח את הוריו ומבקש את רחמי בית הדין כי הוא יתום.

אז לעולם לא עוד? מי יותר ממשפחת שרף מבינה את משמעות הדבר. משפחה בילגוראיי שעד המלחמה ניהלה בעיירה מנסרה ופרנסה לא רק את עצמה, גם משפחות של גויי בילגוראיי, אחד מהם היה מנהל עבודה שהסגיר את סבם ובני משפחתם של שלמה שרף ושרה זרקו אחותו, וגרם להם להירצח, יחד עם אחיו ואחיותיו של אביהם של שלמה ושרה, משה שרף ז"ל ולהשמדת כמעט כל המשפחה [נורק ב 1948, הצביעו הרוצחים על מקום הגופות ויהודים טובים סיכנו עצמם להגיע למקום, מוקפים באווירה אנטישמית, ולגאול את המתים, לעשות אקסומוציה, ולהביאם לקבר האחים בבית העלמין בבילגוראיי]. והנה בחלוף מעט יותר משמונים שנה בארץ ישראל העצמאית והשאננה, נרצחה נכדתו האהובה של חברנו שלמה שרף - מאי נעים שרף ז"ל, ע"י השטן שלבש דמות של אדם. וכל חטאה היה רק כי רצתה לחגוג את החיים במסיבה ברעים. אז איזו משמעות יש לקלישאה "לעולם לא עוד"?

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 9 ~

גם מושגים נדושים של "אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו" ואנו "עם הבחירה" הם עיוות מאין כמוהו, "אתה בחרתנו" כדי שירצחו בנו? בכל פוגרום אפשרי שהתקיים? במשטרים אפלים, ובחשכת הדעת על רקע דתי כגון פרעות דת, אינקוויזיציה, רצח שישה מיליונים, ובטבח כמו זה שאירע באוקטובר. אז איזה עם בחירה אנו? למה אלוהים לא בחרת בעם אחר? היית צריך לבחור דווקא בנו? אם כל כך היינו יקרים וקרובים לליבך, מדוע בראת במקביל גם את שנתת היהודים והאנטישמיות במצב שזה 'לא כוחות'? ותמיד כשהיינו צריכים אותך אלוהים אתה "הרבצת נפקדות". האתה, אלוהים, הוא "אל רחום וחנון"? אתה הוא "אל מלא רחמים השוכן במרומים"? אתה הוא אל של צדק ורחמים שעינו צופה על עמו ישראל ושומרת עליו?"

סבי ישראל יעקב, סבתי בתיה, שתי דודותי שרה ורחל, עוללם וחתנם בייריש, היו יהודים יראי שמים, מעולם לא פקפקו בך ה' אלוהינו. מעולם לא התלוננו בפומבי או בנפשם פנימה על כך שאין להם כדי מחייתם ושהם סובלים חרפת רעב. סבי תמיד הסביר שהאלוהים נותן לכל אחד את מה שמגיע לו, ואם אין לו ולמשפחתו מספיק כדי לקנות אוכל, כנראה שלא מגיע לו יותר. הן האלוהים יודע בדיוק מה מגיע לכל אדם... אז למה הגיע להם להירצח? על בור מוות וליפול אל תוך קבר אחים שכוסה באדמה שהמשיך אחרי הרצח לרעוד עוד שעות כיון שהיו בתוכו עוד אנשים שנורות ולא מתו. איך אתה אלוהינו מסכים עם סיטואציה של "מסרו נפשם על קידוש השם? האם קידוש שמך יקר לך יותר מחייהם של נתינך? ואני מתקשה להעלות במחשבותיי מה קרה לאמונתו באלוהים של סבי בעומדו על שפת בור ההרגה כשהוא כבר מבין שעוד שניות ספורות יפלחו את גופו וגוף יקיריו כדורי הרוצחים? האם באותם רגעים חיפש את האלוהים בשמים, שעננים שחורים וכבדים הסתירו את המראה מעיניו של האלוהים, האם על שפתיו עמדה המילה האחת... "למה"?

אני רק מנחש שאפילו שסבי לא הכיר את ביאליק, ולבטח לא הכיר את "על השחיטה", הרי ששפתיו מלמלו אולי במלים אחרות את המלים: "ואם יש צדק – יופע מייד! אך אם אחרי השמדי מתחת רקיע הצדק יופיע – ימגר נא כסאו לעד!" ואני מניח שאותן מלים מחרידות עברו במוחם של כל אחד מ 1400 קורבנות הטבח ב 07.10.2023.

אבל אמנם שגם בשואה וגם בטבח אוקטובר היה קיים האלמנט של אי היכולת להאמין שזה עלול לקרות, בכל זאת יש הבדל בין השואה לבין רצח אוקטובר, לפני השואה לא הייתה קיימת קונספציה שהייתה קיימת בשלטון בארץ ושנבעה ישירות מ"ההיבריס", הוא חטא היוהרה, שחטאו בו מנהיגי ישראל ועיקרו: שאיש לא יוכל לנו, כי אנו חזקים יותר, טכנולוגים יותר, משכילים יותר ושאיבנו מורתעים. הלוואי שאטעה אבל אני חושד שגם עכשיו חלק ממנהיגינו עדיין לא נגמל מתחושות השכרון שהתמכרו להם שהכל בידינו, שאיש בעולם לא יעצור בנו, ואנו נעשה מה שאנו רוצים ולא נתחשב במדינות העולם, בהלכי רוח, ובעובדה שאנו סמוכים לשולחן הגביר המספק את צרכינו.

אסיים את דברי בקריאה ששומה על כולנו לעמוד על המשמר להביט למציאות בעיניים, לדעת מה ראשון ראשון ומה אחרון, אחרון. וראשית דבר היא לכפר על הפקרת שבוינו וחטופינו, כי פדיון שבויים זאת מצווה ראשונה במעלה ביהדות וצודקת

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

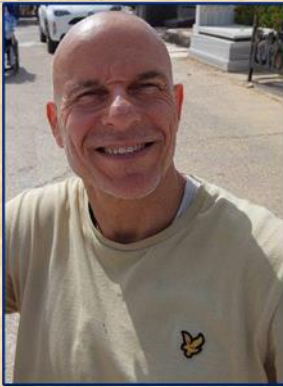

~ 10 ~

מאין כמותה. לא להניח לשום קונספציה או אידיאולוגיה פוליטית להשפיע על שיקול הדעת שלנו. ולהביע את דעותינו בפומבי ובקול גדול.

צר לי אם בדבריי הכעסתי מישהו אבל אני מאמין בדבריי ולא אחשה. ואני מקווה שחלק גדול מהחטופים עודם בחיים, ועד שיגיע מועד האזכרה הבאה, הרי שנוכל לומר עליהם ושבו לגבולם ושנתחיל לשקמם. שנוכל להחזיר את המפונים לבתיהם ונשקם גם אותם, שיהיה שקט בגבולותינו. ושמנהיגים חדשים ינהיגו אותנו, מנהיגים שיבינו את משמעות המילה אחריות ויפעלו בהתאם.

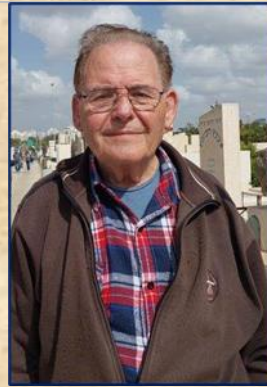
תמונות המשתתפים באזכרה

אהרלה וייסמן

סלומה בני

נפתלי אברהנד בלבן

חני גנני

טובה לייטר

רבקה ניב

דפנה ברפמן

אסתר וייסמן

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 11 ~

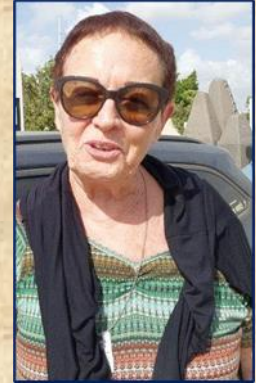
מירה ואורי וייסבורג

טסיה פיקל

הינדה בייזר

לאה נבו

יהודית רז

אסתר אדלר

רחל שיינזניגר

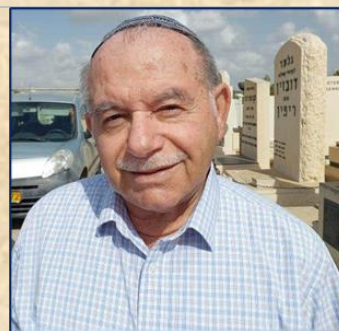
אסתי עילם שפיטלניק

פנחס שובל

בגלייבטר נפתלי

לנגפלד רפאל

זנבר רינה

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 12 ~

ברקן אסתר ובנה נדב

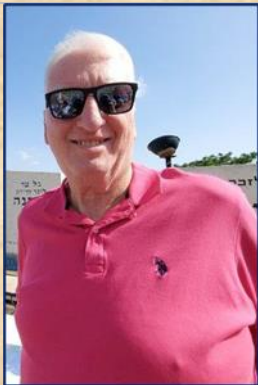
צבי מילר

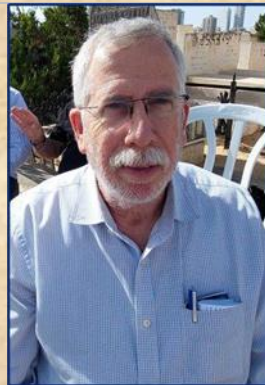
לייפר עוזר

מירה רום

אובליגנהרץ אבי

אפרים הרמן

ברגרפריינד נחמיה ובנו

קורן אלטר מנחם ובנו
 אלירן.

שמוליק עצמון וירצר

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

~ 13 ~

על השחיטה [הקראה איילה לוין וינדר]

חיים נחמן ביאליק

תל אביב: דביר, תשל"ג

ואם יש-צדק – יופע מיד!
אך אם-אחרי השמדי מתחת רקיע
הצדק יופיע –
ימגר-נא כסאו לעד!
וברשע עולמים שמים ימקו;
אף-אתם לכו, זדים, בחמסכם זה
ובדמכם חיו והנקו.

וארוור האומר: נקם!
נקמה כזאת, נקמת דם ילד קטן
עוד לא-ברא השטן –
ויקב הדם את-התהום!
יקב הדם עד תהמות מחשכים,
ואכל בחשך וחתר שם
כל-מוסדות הארץ הנמקים.

שמים, בקשו רחמים עלי!
אם-יש בכם אל ולא בכם נתיב –
ואני לא מצאתיו –
התפללו אתם עלי!
אני – לבי מת ואין עוד תפלה בשפתי,
וכבר אזלת יד אף-אין תקוה עוד –
עד-מתי, עד-אנה, עד-מתי?

התלין! הא צנאר – קום שחט!
ערפני ככלב, לך זרע עם-קרדם,
וכל-הארץ לי גרדם –
ואנחנו – אנחנו המעט!
דמי מתר – הך קדקד, ויזנג דם רצח,
דם יונק ושב על-כתנתך –
ולא ימח לנצח, לנצח.

~ 14 ~

בהמשך ביקשה אילה להקריא גם בעיר ההרגה / חיים נחמן ביאליק ובקשה מהציבור להקשיב למלים ולראות בדמיון את קיבוצי העוטף לאחר הטבח.

בעיר ההרגה / חיים נחמן ביאליק

קום לך לך אל עיר ההרגה ובאת אל-החצרות,
ובעיניך תראה ובדרך תמשש על-הגדרות
ועל העצים ועל האבנים ועל-גבי טיח הכתלים
את-הדם הקרוש ואת-המח הנקשה של-החללים.
ובאת משם אל-החרבות ופסחת על-הפרצים
ועברת על-הכתלים הנקובים ועל התנורים הנתצים,
במקום העמיק קרקר המפץ, הרחיב הגדיל החורים,
מחשף האבן השחרה וערות הלבנה השרופה,
והם נראים כפיות פתוחים של-פצעים אנושים ושחרים
אשר אין להם תקנה עוד ולא-תהי להם תרופה,
וטבעו רגליך בנוצות והתנגפו על תלי-תלים
של-שברי שברים ורסיסי רסיסים ותבוסת ספרים וגוילים,
כליון עמל לא-אנוש ופרי משנה עבודת פרך;
ולא-תעמד על-ההרס ועברת משם הדרך –
ולבלבו השטים לנגדך וזלפו באפק בשמים,
וציציהן חצים נוצות וריחן כריח דמים;
ועל-אפק ועל-חמתך תביא קטרותן הזרה
את-עדנת האביב בלבבך – ולא-תהי לך לזרא;
וברבבות חצי זהב ופלח השמש כבדך
ושבע קרנים מכל-רסיס זכוכית תשמחנה לאידך,

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 15 ~

לכל אדם יש שם. מסורת הקראת שמות הנספים ע"י בני משפחותיהם הנוכחים באזכרה.

קטע זה בו כל משתתף מקריא את שמות בני משפחתו שנספו בשואה נוהל ע"י רבקה ניב.

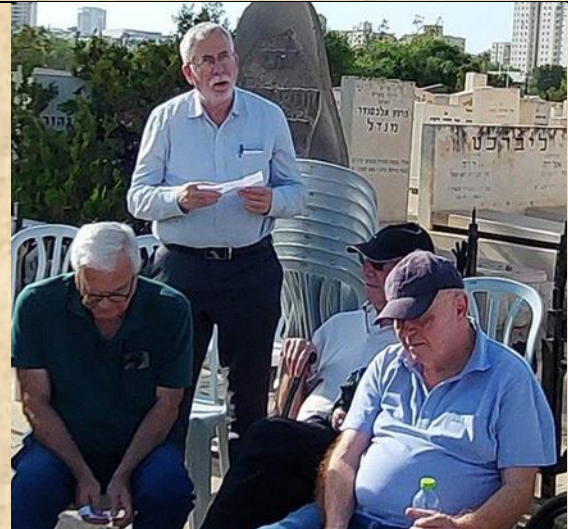
פנחס שובל

ישראל בר-און ורבקה ניב

שמואל וייצמן

אפרים הרמן

ליצירת קשר

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 16 ~

לאה נבו

זנבר רינה

עוזר לייפר

צבי מילר

אסתר ברקן

[משה ווקסברג] בשואה יזכור לנספים

אבינו מלכנו אל אלהי הרוחות לכל-בשר. תן מנוחה נכונה על-כנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים קְזוהר הרקיע מזהירים את-גשמותיהם של שש מאות רבבות אלפי ישראל אנשים ונשים ילדים וילדות שנהרגו ושנטבחו ושנחנקו ושנקברו חיים בידי מפלצות הצוררים בגלות אירופה. כלם קדושים וטהורים. בהם גאונים וצדיקים ארזי הלכנו ואדירי התורה. בגן עדן תהא מנוחתם. לכן בעל הרחמים יצרר בצרור החיים את-גשמותם ה' הוא נחלתם. וזכר לנו עקדתם ותעמד לנו ולכל ישראל זכותם. ארץ אל-תכסי דמם ואל-יהי מקום לזעקתם. בזכותם נדחי ישראל ישובו לאחזתם והקדושים לזכרון תמיד נגד עיניך צדקתם. יבואו שלום ונוחו על-משכבותם. ונאמר אמן.

[אפרים הרמן] גרסה לזכר קורבנות השואה

אל מלא רחמים שוכן במרומים, המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה, במעלות קדושים וטהורים קְזוהר הרקיע מזהירים את כל הגשמות של ששת מיליוני היהודים, חללי השואה באירופה, שנהרגו, שנשחטו, שנסרפו ושנספו על קדוש השם, בידי המרצחים הגרמנים ועוזריהם משאר העמים. לכן בעל הרחמים יסתירם בסתר כנפיו לעולמים, ויצרור בצרור החיים את גשמותיהם, ה' הוא נחלתם, בגן עדן תהא מנוחתם, ויעמדו לגורלם לקץ הימין, ונאמר אמן.

[אפרים הרמן] קדיש

יתגדל ויתקדש שמה רבא. אמן. בעלמא די ברא כרעותה, וימליך מלכותה, ויצמח פְרַקְנָה, ויקרב משיחה. אמן. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא, בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, דאמירין בעלמא, ואמרו אמן יהא שלמא רבא מן שמיא, וחיים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן. האבליים: (פוסעים שלוש פסיעות לאחור) עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן.
 גבירותיי ורבותיי, חברי ארגון יוצאי בילגוראיי. תמה אזכרת בילגוראיי 2024.